

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Проект USAID «Посилення контролю за туберкульозом в Україні»

12 фактів про проект:

- 1.** У рамках діяльності проекту медичні працівники поновили свої знання з питань контролю за туберкульозом:
 - 2 690 медичних працівників підвищили свою кваліфікацію на тренінгах
 - 11 946 медичних працівників отримали консультації на робочому місці у рамках 906 менторингових візитів.
- 2.** За 2012-2016 роки виявлення туберкульозу на первинній ланці медичної допомоги в усіх регіонах проекту зросло в середньому вдвічі, зокрема:
 - У Львівській області з 0,8% у 2014 році до 2,3% у 2016 році
 - У Кіровоградській області з 3,2% у 2014 році до 4,5% у 2015 році
 - В Одеській області з 1,9% у 2012 році до 4,5% у 2015 році.
- 3.** Проект організував випробування моделі з наданням переваги амбулаторному лікуванню хворих на туберкульоз, включно з бактеріовиділювачами, у м.Кривий Ріг. Доведено, що ефективність лікування і прихильність хворих до дотримання режимів лікування при амбулаторному лікуванні не зменшуються, в той час як витрати суттєво скорочуються. Крім того, продемонстровано безпечність моделі для контактних осіб, надані рекомендації з покращення організації лікувального процесу.
- 4.** Усі лабораторії I-III рівня з діагностики туберкульозу в регіонах, які підтримуються проектом, мають діючі сертифікати про пройдений зовнішній контроль якості досліджень, у повній відповідності до протоколу ВООЗ.
- 5.** Проект забезпечив апаратами GeneXpert MTB/RIF Одеський обласний протитуберкульозний диспансер і Криворізький міський протитуберкульозний диспансер, водночас вживши заходів для прискорення направлення на дослідження хворих, які потребують молекулярно-генетичної діагностики туберкульозу. У результаті середній термін, у який призначається адекватне лікування мультирезистентного туберкульозу, зменшився з 104 до 40,4 днів у Кривому Розі і з 125,2 до 21,2 днів в Одесі.
- 6.** 113 медичних закладів, які надають послуги з лікування туберкульозу і СНІДу, за підтримки проекту розробили власні плани інфекційного контролю за туберкульозом.
- 7.** Ведення випадків ТБ/ВІЛ в регіонах проекту приведено у відповідність до рекомендацій ВООЗ:
 - усі люди, які перебувають на диспансерному обліку з приводу ВІЛ-інфекції, регулярно проходять рентгенологічне дослідження і запроваджені проектом клінічний скринінг з метою вчасного виявлення туберкульозу
 - за 2012-2016 рік до 45% людей, які живуть з ВІЛ, отримали хіміопрофілактику ізоніазидом
 - у 2016 році 84% хворих на ТБ/ВІЛ отримали профілактичне лікування ко-тримоксазолом проти 20% у 2012.
 - відсоток хворих на туберкульоз, які знають свій ВІЛ-статус, зріс з 74% до 99%.
- 8.** Створений ресурсний центр з питань туберкульозу www.tb.ucdc.gov.ua, який наразі містить:
 - 30 звітів про програмну діяльність або дослідження
 - 20 оглядів міжнародних керівних документів українською мовою
 - 42 посібника

- 11 відео-тренінгів
 - 7 комплектів тренінгових матеріалів, у тому числі матеріали для онлайн-навчання з можливістю отримати сертифікат.
- 9.** У співпраці з Національним університетом «Києво-Могилянська академія» вперше в Україні впроваджено ініціативу операційних досліджень як доказового підґрунтя для управлінських рішень у сфері контролю за туберкульозом. Результати досліджень представлені на національних і міжнародних конференціях.
 - 10.** Створений мотиваційний портал <http://zhyvy.com.ua/>, на якому оприлюднено 75 реальних історій людей, які подолали хворобу.
 - 11.** Завдяки гранту, наданому Товариству Червоного Хреста України, більш ніж 1000 хворих на туберкульоз, які перебувають у складних життєвих обставинах, отримали контрольоване лікування вдома; сестри Червоного Хреста надали понад 13 000 консультацій хворим і членам їхніх сімей.
 - 12.** Створено передумови для покращення соціо-психологічної підтримки хворих на туберкульоз:
 - Завдяки співпраці з Коаліцією ВІЛ-сервісних організацій в усіх регіонах проекту створені та узгоджені місцеві протоколи надання немедичних послуг хворим на туберкульоз.
 - У співпраці з Міжнародним Інститутом проблем ВІЛ/СНІДу та туберкульозу та Центром Громадського здоров'я МОЗ України підготовлений посібник з соціо-психологічної підтримки хворих на туберкульоз.
 - Завдяки співпраці з місцевими неурядовими організаціями у м.Києві, Дніпропетровській, Луганській, Львівській, Одеській областях проведено адвокаційні кампанії з залучення громади до виявлення туберкульозу, підтримки і дестигматизації хворих.
 - Створено і розміщено на ресурсному центрі з питань туберкульозу www.tb.ucdc.gov.ua, перший в Україні відео-тренінг з формування у хворих на туберкульоз прихильності до лікування, з інтерактивними завданнями і можливістю отримати електронний сертифікат.

Спираючись на досвід своєї п'ятирічної роботи, проект пропонує свої рекомендації всім державним, донорським і неурядовим організаціям, задіяним у контролі за туберкульозом:

- 1.** Наполегливо впроваджувати механізм фінансування медичної галузі «на пацієнта» замість фінансування «на ліжку». У протитуберкульозній допомозі тільки така модель здатна подолати адміністративний спротив впровадженню амбулаторного лікування, якій існує, незважаючи на сумний стан протитуберкульозних лікарень і реальну небезпеку внутрішньолікарняного поширення туберкульозу, в тому числі й мультирезистентного.
- 2.** Привести Національний протокол надання первинної, вторинної і третинної допомоги хворим на туберкульоз і Стандарт інфекційного контролю за туберкульозом у відповідність до міжнародних стандартів. Забезпечити вчасний перегляд цих документів відповідно до нових доказових даних, що з'являтимуться.
- 3.** Розробити національний стандарт з надання соціо-психологічної підтримки хворим на туберкульоз.
- 4.** Інституалізувати постійне підвищення кваліфікації практикуючих лікарів різних спеціальностей, включно з сімейними лікарями, з питань туберкульозу. Одна з найбільш доступних форм організації такого навчання – онлайн навчання за допомогою ресурсного центру на сайті Центру Громадського здоров'я МОЗ www.tb.ucdc.gov.ua
- 5.** Переїняти Європейську модель підготовки спеціалістів з громадського здоров'я. Зокрема, запровадити спеціальності «Госпітальний епідеміолог» і «Фахівець з моніторингу і оцінювання».
- 6.** Запровадити стандарти ISO для лабораторій.
- 7.** Ініціювати прийняття регіональних програм контролю за туберкульозом із виділенням коштів на заходи, які не забезпечуються на національному рівні.